

Alenka Žbogar: *Iz didaktike slovenščine*. Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije (Slavistična knjižnica 18), 2013. 175 str.

V zbirki Slavistična knjižnica je nedavno izšla monografija *Iz didaktike slovenščine*. To je po knjigi *Kratka proza v literarni vedi in šolski praksi* drugo obširnejše znanstveno delo literarne zgodovinarke in didaktičarke Alenke Žbogar, ki je tudi soavtorica več osnovnošolskih in srednješolskih učbenikov za poučevanje književnosti.

Monografija *Iz didaktike slovenščine* je sistematično in koherentno besedilo, ki ustreza vsem določilom resnega znanstvenega pristopa, predvsem pa tudi podprto s primeri iz prakse. Žbogarjeva z njim izkazuje temeljito poznavanje tuje in domače didaktične problematike, pogosto pa utemeljuje svoja spoznanja in domneve tudi z navajanjem sodobnih pogledov in pristopov drugih znanstvenih področij.

Besedilo tvorijo trije vsebinski sklopi: specifične pouka slovenščine po koncu tisočletja, metode pouka književnosti in metode raziskovanja didaktike slovenščine. Rdeča nit, ki povezuje vse tri sklope, je preseganje stanja pri pouku slovenščine na osnovnošolskem in srednješolskem nivoju, ko zaradi zunanjih dejavnikov upada motivacija za branje, predvsem reproduktivno naravnani pouk pa ne zagotavlja niti pozitivnega odnosa do literarnega branja niti literarnovednega znanja, ki bi ostajalo v dolgoročnem spominu. Žbogarjeva vidi rešitev v problemsko-ustvarjalnem pouku, s katerim bi lažje povečali motiviranost učencev in dijakov ter jih tudi pripravili do kritičnega pogleda nase in na stvarnost in jih usposobili za dejavno uporabo znanja.

Na začetku **prvega vsebinskega sklopa** je predstavitev globalnih civilizacijskih

sprememb v postmoderne dobi, ki po mnenju Žbogarjeve zahteva ustrezne spremembe oz. prilagoditve šolskega sistema. Po orisu razvoja pouka slovenščine v poldrugem desetletju besedilo prinaša spoznanje, da glede na rezultate zadnje raziskave PISA slovenskim najstnikom manjka pravi ustvarjalni in kritični pristop pri reševanju problemov. Preseganje reproduktivnosti je možno z razvijanjem kulturne in sporazumevalne zmožnosti ter zmožnosti medpredmetnega povezovanja (vse tri zmožnosti povečujejo odprtost in negotovost, ravno to pa šele omogoča kritično distanco do naučenega), pri čemer se spremeni tudi temeljno učno načelo: od poučevanja k učenju z razumevanjem oz. k učenju za razumevanje. Novi učni pristopi so še zlasti pomembni za nadarjene otroke, katerih ustvarjalne zmožnosti bi morali dosti bolj kot doslej izkoristiti pri poučevanju materinščine in utrjevanju njenega družbenega položaja.

V **drugem vsebinskem sklopu** so natančno (tudi s primeri) predstavljene tri temeljne metode pouka književnosti, s poudarkom na problemsko-ustvarjalnem pouku, ki ga lahko izvajamo v sklopu različnih učnih oblik in tudi drugih metodoloških pristopov, teoretična spoznanja pa Žbogarjeva podpira s konkretnimi napotki za delo v razredu.

Zadnji vsebinski sklop prinaša predstavitev in ovrednotenje ključnih metodoloških pristopov pri raziskovanju didaktike slovenščine. Žbogarjeva poudarja predvsem nujnost empiričnega raziskovanja, pri čemer kot primer navaja lastno empirično raziskavo o recepciji pripovedne proze pri srednje-

šolcih, iz katere je izhajala pri iskanju novih didaktičnih poti za preseganje reproduktivnosti in povečevanje uporabnosti književnega znanja in s katero sklene rdečo nit te znanstvene monografije.

Skratka, monografija Alenke Žbogar *Iz didaktike slovenščine* je dobrodošla novost na področju temeljne didaktične literature in bo koristila tako bodočim raziskovalcem

poučevanja slovenščine na naših osnovnih in srednjih šolah kot tudi snovalcem novih učnih načrtov, sestavljalcem posodobljenih beril in ne nazadnje učiteljem praktikom.

Zoran Božič
Univerza v Novi Gorici
Fakulteta za humanistiko
Šolski center Nova Gorica